

Can Mata del Racó

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carretera BV-2427, km 0,6, a 650 metres (nord-est de Sant Pau d'Ordal)

Coordenades:

Latitud: 41.38883
Longitud: 1.80295
UTM Est (X): 399919
UTM Nord (Y): 4582614

Classificació

Número de fitxa 08273 - 107
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle XV
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Si, IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 002100DF08C001
Autoria de la fitxa Oriol Vilanova
Data de registre de la fitxa: dl., 13/03/2006 - 01:00

Descripció

Masia de planta basilical, amb tres cossos o crugies. A la façana del cos central destaca el portal adovellat, d'arc de mig punt, els arcs de les finestres, de pedra, amb motllures trencaigües sobre mènsules, els arcs de diafragma ogivals a l'interior, i una galeria d'arcs de mig punt a les golfes.

A la façana de migdia s'observen uns grans contraforts, amb una gàrgola on es representa un animal. A la llinda d'una finestra es llegeix "1164", en altres, "1797" i "1797-Isidro Mata del Racó". Algunes tenen reixes de ferro forjat, algunes d'espina de peix doble; hi ha una molt ben treballada.

El recinte de la masia és clos amb un baluard amb un gran portal d'accés d'arc de mig punt adovellat, amb una espitllera al costat. A la dovella central d'aquest arc hi ha esculpit un escut amb una mà i una flor de lis al costat; a sobre uns pals verticals que semblen una data, possiblement 1115 (?).

Observacions:

Als voltants hi ha alguns annexos del mas, ara en estat de ruïna, així com les restes d'un antic trull d'oli excavat a la roca.

Història

El mas apareix documentat per primer cop l'any 1152, al "Llibre blanc" de Santes Creus, cartulari del segle XII. No obstant, la família Mata del Racó no apareix referenciada fins l'any 1484, en què el comendatari del Priorat de Sant Sebastià dels Gorgs signà a precari, a favor de Felip Mata del racó, d'un mas anomenat "Les Comes", d'unes 49 hectàrees de terra. L'any 1512, el fill de Felip, Joan Mata del Racó, va accedir a una partida de terra, anomenada "La Calopa", de 9,7 hectàrees, fent augmentar així el patrimoni familiar. A mitjan segle XVI, Antoni Mata del Racó obtenia el domini útil d'unes altres 9,7 hectàrees a la partida coneguda com "Les Malloles", en alou de Francesc de Gralla, senyor de Subirats. Seria al llarg del segle XVIII, però, quan es consolidà el patrimoni de la família, de la mà de Josep Mata del Racó i Vidal, regidor per la parròquia de Sant Pau d'Ordal després de la Guerra de Successió i posterior batlle del terme de Subirats. L'any 1704, Josep Mata compra a Antoni Badell, de la parròquia de Sant Pau d'Ordal, el domini útil sobre 22 hectàrees de terra camp a la partida com la muntanya de l'avenc d'Esteles. El 1716, Josep Mata del Racó compra a Josep Esteva, pagès de la mateixa parròquia, els drets que posseïa sobre 9,7 hectàrees de vinya, sembrat i muntanya en la mateixa partida de terra; el 1717 adquiria les terres del mas Muranta i, per últim, el 1730 comprava el domini útil de l'heretat coneguda com a casa Rosell, amb 7,5 hectàrees de sembrat, 0,12 d'hort, 3 de vinya, 1,5 d'oliveres, 17,6 de bosc i 44 de terra erma. A la dècada dels anys '60 del segle XVIII, el patrimoni familiar passa a càrrec d'Isidre Mata del Racó, qui va escriure uns llibres de notes, aproximadament entre els anys 1765 i 1825, de temàtica heterogènia, on l'autor relata aquells esdeveniments generals que afectaren o podien afectar el seu patrimoni, en el que constitueix una valuosa font per comprendre la seva època i la seva mentalitat, que és la pròpia d'un pagès benestant a la fi de l'Antic Règim.

L'alçat original era de dues plantes amb golfes i graners.

Bibliografia

A.A.V.V. (1981): "Pla General d'Ordenació Urbanística de Subirats". Annex I. Ajuntament de Subirats.
A.A.V.V. (2005): "Pla Director Supramunicipal de Sostenibilitat". Edita: Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès. (Suport CD-ROM)
COLOMÉ, Josep (edició) (1997): "Els mons d'Isidre Mata del Racó. Notes d'un propietari pagès al Penedès de la fi de l'Antic Règim". Transcripció de Raimon Soler. IEP, "Estudis i Documents", vol. XIV; Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia, "Història de la vila", n°4. Ed. Ajuntament de Subirats; Ajuntament de

Sant Sadurní d'Anoia i l'Institut d'Estudis Penedesencs.

LLORAC I SANTÍS, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed.

Ajuntament de Subirats, p. 241-242.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986): "Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. Vol 2, Alt Penedès." Barcelona, p. 184.

